

Trung Quốc hay Mỹ? Chính sách ngoại giao của Philippines đi nước đôi

VOA, 04/09/2020

Ralph Jennings

Tổng thống Philippines Rodrigo Duterte.

Philippines, đồng minh cũ của Mỹ và bạn mới của Trung Quốc, đang đu dây lúng túng giữa hai siêu cường trên đường tiến tới một chính sách ngoại giao trung lập để có thể hưởng lợi từ hai phía, theo nhận xét của các chuyên gia.

Bộ trưởng Ngoại giao Philippines Teodoro Locsin nói với Kênh Tin tức ANC có trụ sở tại Philippine trong tuần qua rằng “chúng tôi cần sự có mặt của Mỹ” tại Châu Á. Nhận xét này được đưa ra sau nhiều năm bài Mỹ của Tổng thống Philippines Rodrigo Duterte, người cũng tìm cách thân thiện với Trung Quốc kể từ khi nhậm chức vào năm 2016.

Giống các nước láng giềng châu Á như Indonesia và Việt Nam, quốc gia có vị trí chiến lược Philippines có ý định giữ quan hệ cân bằng với cả hai cường quốc thế giới, các nhà phân tích tin như vậy. Các nước châu Á với lập trường trung lập thường nhận được viện trợ phát triển và đầu tư từ Trung Quốc cùng với hỗ trợ quân sự để chống Trung Quốc từ Mỹ.

Vì lý do đó mà các giới chức ở Manila đưa ra những tuyên bố khiến bên ngoài cảm thấy mâu thuẫn, các học giả nhận định.

“Tựa như, khi nói điều gì xấu về Trung Quốc, phải tìm cách bù đắp,” ông Eduardo Araral, phó giáo sư trường chính sách công thuộc Đại học Quốc gia Singapore, nói.

“Màn này đang tiếp diễn, có thể nói như vậy, do đó tôi sẽ xem loan báo của ông Locsin trong bối cảnh của trò chơi cân bằng này,” ông nói.

Một nước Philippines nghèo khó xem Bắc Kinh như một nguồn viện trợ đầu tư và phát triển dù có tranh chấp kéo dài nhiều thập niên về chủ quyền tại Biển Đông.

Tổng thống Duterte bất bình về sự hiện diện của Mỹ tại Philippines.

Tuy nhiên, quân đội của ông Duterte và nhiều người dân Philippines muốn nước này vẫn giữ quan hệ thân cận với Mỹ, đặc biệt là khi Trung Quốc trở nên mạnh hơn ngoài khơi bờ biển mà Manila tuyên bố có chủ quyền.

“Ông Duterte có thể vẫn được người Philippines hâm mộ nhiều, nhưng chắc chắn không phải Bắc Kinh,” ông Joshua Kurlantzick, một nhà nghiên cứu về Đông Nam Á tại Hội đồng Quan hệ Đối

ngoại, viết trong một bài nghiên cứu vào tháng 2. Giới quốc phòng Philippines vẫn “cực kỳ lo ngại,” vẫn theo học giả này.

Đối với Washington, Philippines là một phần trong các đồng minh chính trị tại chuỗi đảo Tây Thái Bình Dương cần phải làm việc với nhau để chặn đứng Trung Quốc bành trướng trên biển. Hoa Kỳ và Philippines đã ký hiệp ước phòng vệ hỗ tương vào năm 1951.

Trung Quốc hy vọng quan hệ mạnh mẽ với Philippines sẽ giảm bớt cú đấm mạnh của Mỹ trong tranh chấp Biển Đông, nơi Quân đội Giải phóng Nhân dân Trung Quốc mạnh hơn các nước láng giềng.

Các giới chức Mỹ thường cảnh báo Bắc Kinh nên để Biển Đông rộng mở cho việc sử dụng quốc tế.

Washington không tuyên bố chủ quyền vùng biển này nhưng thỉnh thoảng phái tàu chiến đi ngang qua để chứng tỏ hải lộ này vẫn mở cửa.

Vào năm 2016, Trung Quốc hứa viện trợ và đầu tư 24 tỉ đô la cho Philippines.

Một chính sách ngoại giao trung lập tại Philippines sẽ xuất phát từ thái độ nóng và lạnh nhắm vào cả hai siêu cường, các học giả nói.

Chẳng hạn như vào đầu tháng 8, ông Duterte nói sẽ tránh tham gia các cuộc tập trận với Mỹ tại vùng biển chính phủ ông đang tranh chấp với Trung Quốc. Tuy nhiên vào tháng 7 và tháng 8, hải quân Philippines tham dự cuộc tập trận đa quốc Vòng đai Thái Bình Dương do chính phủ Mỹ tổ chức 2 năm một lần.

Ông Duterte hồi tháng 2 thông báo cho Washington ý định chấm dứt thỏa thuận thăm viếng giữa các lực lượng có từ 21 năm nay, một hiệp ước cho phép binh sĩ Mỹ dễ dàng ra vào Philippines. Manila ngưng kế hoạch này vào tháng 6.

Philippines nên thành lập một chính sách ngoại giao “rõ ràng hơn” để Mỹ và Trung Quốc biết họ có thể trông đợi gì, ông Enrico Cau, một chuyên gia về Đông Nam Á thuộc Hiệp hội Nghiên cứu Chiến lược Đài Loan nói.

Manila không cần phải lo ngại mất hỗ trợ của hai bên, ông nói. Trung Quốc muốn có quan hệ mạnh mẽ hơn tại Đông Nam Á, vẫn theo lời ông Cau, trong khi Mỹ hy vọng giữ một chân đứng quân sự. Cả Mỹ và Trung Quốc đều không cắt quan hệ với nước nhỏ vì nước đó có những quan hệ mạnh mẽ với phía bên kia.

“Bạn giữ một lập trường với khoảng cách bằng nhau, thường xuyên, và việc này thực sự cải thiện quan hệ với mọi nước-cũng cho phép Trung Quốc và Mỹ biết họ có thể kỳ vọng điều gì,” ông Cau nói.

Việc xây đắp chính sách ngoại giao sẽ phải đợi cho đến sau cuộc bầu cử Tổng thống Mỹ vào tháng 11, theo ông Ramon Casiple, giám đốc điều hành của Viện Cải cách Chính trị và Bầu cử có trụ sở tại Manila. Philippines không “ngiên về hướng nào” trong lúc này, ông nói.

Chính quyền của đương kim Tổng thống Donald Trump đã tăng cường hỗ trợ quân sự cho 5 chính phủ châu Á phản đối sự bành trướng của Trung Quốc tại Biển Đông trong thập niên qua. Hiện chưa rõ liệu ông Joe Biden có tiếp tục chiều hướng này hay không, nếu ông đắc cử trong năm nay.